

La butxaca màgica d'en Doraemon es diu *Compàs d'amalgama*

Ivette Abulí Federico

D'ençà la sortida d'aquell volum embrionari però ben carregat d'intencions a la primavera de 2020, *Compàs d'amalgama* (d'ara endavant, CdA) s'ha anat consolidant i, a dia d'avui, ja és un puntal ferm per a les revistes en català. Enguany n'arriba el desè número. Dirigida pel duet de Francesco Ardolino i Teresa-M. Sala, aquesta publicació bianual d'Edicions de la Universitat de Barcelona ha seguit una trajectòria que, agafant en préstec l'expressió popular, vindria a ser un cas de *from zero to hero*. Repassem algunes de les característiques que poden explicar aquest recorregut.

D'entrada, com el mateix títol de la revista anticipa per als entenedors de música ("un compàs d'amalgama és el resultat d'una suma de dos o més compassos simples o compostos, diferents entre si i unificats en el context d'una partitura musical"), ens trobem davant d'una proposta cultural que, de forma orgànica, engloba perspectives i especialitats que no acostumen a anar de la mà. A partir de la selecció d'un tema ampli sobre el qual pivotarà el contingut del número, la revista ofereix un escenari que incentiva el diàleg i la cooperació entre les diverses disciplines acadèmiques i crea, així, un espai genuïnament interseccional. Sota un mateix paraigua, doncs, trobem textos que, per exemple, remeten als estudis literaris, l'antropologia, la filosofia, l'arquitectura o la musicologia, per a mencionar-ne només alguns.

Així mateix, aquesta hibridació desacomplexada també se'ns revela en la pròpia estructura de la revista. CdA balla entre la divulgació cultural i el discurs científic contemporani. D'un costat hi ha el dossier monogràfic, que —perdoneu els tecnicismes de burocràcia universitària— inclou articles especialitzats que han hagut de passar el filtre d'una doble avaluació cega feta per experts. De l'altre costat, hi ha els engranatges que mouen la meitat divulgativa de la revista i que s'adapten a les necessitats de cada número. Així, entre altres opcions, trobem espais centrats en la postmodernitat, les literatures d'arreu del món o les ciutats. Si bé el to que aconsegueix la natura plural d'aquesta publicació acaba essent molt equilibrat, el mèrit principal d'aquesta fórmula

és que aixeca un pont que uneix el món universitari i les realitats a peu de carrer. Aquells que ens dediquem a fer recerca, sigui de l'àmbit que sigui, no només hem de navegar les traves inherents a l'entorn acadèmic sinó que, a més, també hem d'afrontar les limitacions dels espais divulgatius i assumir que, bona part de tot el que s'estudia, no transcendirà els murs de les universitats o dels centres d'investigació. És trist, però l'estudiós que vulgui fer créixer el propi currículum no pot permetre's el luxe d'enviar textos a revistes mal indexades o merament divulgatives perquè els criteris d'avaluació queden restringits per indicadors com els índexs d'impacte o el volum de citacions. Així mateix, l'antipatia que desperta la divulgació en alguns cercles intel·lectuals per no ser considerada "recerca de debò", posa pals a les rodes perquè la gent que no sigui especialista en un tema concret trobi textos i referències de qualitat de forma accessible. CdA salta per damunt de tot això i es desplega com una alternativa que acosta ambdues dimensions sense renunciar ni a una engruna de rigor. L'esperit transversal de la revista també permet que sigui un fòrum on es trobin investigadors consolidats amb aquells que tot just comencen a fer les seves primeres incursions. Aquest intercanvi no només afavoreix l'aparició de nous projectes de recerca nascuts de les sinergies derivades de la revista sinó que, a més, fa d'altaveu per la feina d'estudiants de màster o doctorands. L'aparició d'una àgora que es preocupi de teixir complicitats amb aquests perfils més joves, els quals, sovint, han de fer recerca en situacions de precarietat absoluta i sense un ventall gaire ampli d'oportunitats per fer-se escoltar, no és un èxit menor.

El format amb què es publica CdA és coherent amb el caràcter fluid de la revista. I és que, a banda de sortir per diversos mitjans, analògic i digital —pràctica que es torna cada cop més habitual a les revistes, que aprofiten sobretot la xarxa d'Elon Musk per promoure els propis continguts, tot i que això fomenta la fragmentació de qualsevol discurs articulat—, la versió virtual dels seus continguts (<https://revistes.ub.edu/index.php/compas-amalgama/index>) és, sense exceptuar cap apartat, d'accés obert. Aquesta entrada sense obstacles a la producció cultural i intel·lectual dels Països Catalans és fonamental per a garantir-ne la continuïtat i el relleu. Alhora, també s'erigeix com un espai de resistència contra la guerra de trinxeres en què es troba la nostra llengua. En aquest sentit, CdA compleix una funció molt similar a la de les biblioteques: assegurar que sempre hi hagi una finestra oberta perquè tothom

CAR ÀCT ERS

qui ho necessiti pugui treure el cap i aprofitar, sense limitacions, el coneixement que ofereix. Al cap i a la fi, com deia Ursula K. Le Guin: “El coneixement ens fa lliures, l’art ens fa lliures. Una gran biblioteca és llibertat”. Per això “no podem posar en joc aquesta llibertat. Ha d’estar disponible per a qualsevol persona que la necessiti, que vol dir tothom, per a quan la necessiti, que vol dir sempre”.